

ΜΑΡΚ ΤΟΥΕΪΝ

Ο Αμερικανός κόμης

μυθιστόρημα

Μετάφραση

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ

Επίμετρο

ΕΛΕΝΗ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΣΤΟ ΒΙΒΑΙΟ ΑΥΤΟ	15
------------------------------------	----

Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΚΟΜΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.	19
---------------------	----

Κόμης του Ρόσμωρ εναντίον Αμερικανού κόμη – Ο υποκόμης Μπέρκλεϋ προτείνει ανταλλαγή θέσεων με τον Αμερικανό κόμη, τον διεκδικητή – Η επιστολή του Αμερικανού κόμη – Ο λόρδος Μπέρκλεϋ αποφασίζει να επισκεφθεί την Αμερική

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	30
----------------------	----

Ο συνταγματάρχης Μάλμπερρυ Σέλλερς και η πινακοθήκη του – Επίσκεψη από τον Ουάσινγκτον Χόκινς – Κουβέντες για τον παλιό καλό καιρό – Ο Ουάσινγκτον ενημερώνει τον συνταγματάρχη ότι έγινε εκπρόσωπος του Τσέροκι Στριπ στο Κογκρέσο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	41
----------------------	----

Η κυρία Σέλλερς χαρακτηρίζει τον συνταγματάρχη με τη φράση «Πάντα ο ίδιος, όλο σχέδια, γενναιόδωρος, μεγάλη καρδιά, αλλο-

παρμένους, όλο ελπίδες, ένας ασήμαντος, ένας αποτυχημένος) – Ο συνταγματάρχης δέχεται τον Ντάνι'λ και την Τζίνου – Ο συνταγματάρχης κατασκευάζει τα «Γουρούνια στο σακί» – Προσφέρει έναν από τους πολύτιμους πίνακές του προς εξευμενισμό του Σαγκς – Πιτ ο Μονόχειρας, ληστής τραπεζών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 57

Ένας Γιάνκης κάνει προσφορά για τα «Γουρούνια στο σακί» – Κατόπιν του θανάτου ενός συγγενή, ο Σέλλερς γίνεται δικαιοματικά κόμης του Ρόσμωρ και συνεπώς ο νέος εξ Αμερικής διεκδικητής – Μήνυμα στην Γκουέντολεν να επιστρέψει από το πανεπιστήμιο – Τα λείψανα του προηγούμενου διεκδικητή και του αδελφού του αποστέλλονται στην Αγγλία – Ο Χόκινς και ο Σέλλερς καρφώνουν τους πένθιμους θυρεούς στον «Πύργω Ρόσμωρ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 65

Η επιστολή της Γκουέντολεν – Η άφιξή της στο σπίτι – Γνωριμία με τον Χόκινς, προς μεγάλη του χαρά – Επικοινωνία με τον ληστή τραπεζών – Ο Χόκινς και ο Σέλλερς θα πρέπει να περιμένουν άλλες δέκα μέρες μέχρι να εισπράξουν την αμοιβή – Ο υποκόμης Μπέρκλεϋ και τα λείψανα του προηγούμενου διεκδικητή αναχωρούν ταυτοχρόνως από Αγγλία και Αμερική αντιστοίχως

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 76

Άφιξη των λειψάνων του πρώην διεκδικητή και του αδελφού του στην Αγγλία – Ο σφετεριστής τίθεται επικεφαλής της πέν-

θιμής πομπής, και οι νεκροί θάβονται κοντά στους συγγενείς τους στην εκκλησία του Τσόμλυ – Σάλλυ Σέλλερς: μια χαρισματική σχεδιάστρια ενδυμάτων – Νέα επικοινωνία από τον ληστή τραπεζών – Εντοπισμός του στο Νιου Γκάτζμπυ – Ο συνταγματάρχης προλαβαίνει να δει στιγμιαία τον Μονόχειρα Πιτ στον ανελκυστήρα – Άφιξη του υποκόμη Μπέρκλεϋ στο ίδιο ξενοδοχείο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. 82

Ο υποκόμης Μπέρκλεϋ σημειώνει τις μέχρι στιγμής «εντυπώσεις» του με πένα-φτερό – Καταστροφή του Νιου Γκάτζμπυ από πυρκαγιά – Ο Μπέρκλεϋ χάνει τον προσανατολισμό του και διαφεύγει παίρνοντας μαζί μόνο το ημερολόγιο των «εντυπώσεών» του – Ανακαλύπτει την εγκαταλελειμμένη γκαρνταρόμπα του Μονόχειρα Πιτ και φορά βιαστικά τα ρούχα – Φλογερές και συγκινητικές περιγραφές στις πρωινές εφημερίδες για τον ηρωικό θάνατο του κληρονόμου Ρόσμωρ – Ο οποίος θέλει να αποκτήσει καινούριο όνομα και να ξεκινήσει τη ζωή του ινκόγκνιτο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 89

Η θλίψη του συνταγματάρχη για την απώλεια τόσο του Μπέρκλεϋ όσο και του Μονόχειρα Πιτ – Συμπύκνωση – Η ανακάλυψη στην οικογένεια – Ο συνταγματάρχης προσπαθεί να εντοπίσει και να εξασφαλίσει πτώμα (ή στάχτες) για να στείλει στον χαροκαμένο πατέρα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 97

Η συνήθης ηθοποιός με τα διαμάντια στην πυρκαγιά του ξενοδοχείου – Ο συνταγματάρχης εξασφαλίζει τρία καλάθια με στάχτες – Η κυρία Σέλλερς απαγορεύει να εκτεθούν σε δημόσιο προσκύνημα – Γενναιόδωροι πένθιμοι θυρεοί – Οι στάχτες θα αποσταλούν μόνον όταν ο κόμης τις ζητήσει

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 108

Ο λόρδος Μπέρκλεϋ καταθέτει τα 500 δολάρια που βρήκε στα ρούχα που απαλλοτριώσε – Παρευρίσκεται στη «Λέσχη Συζήτησης Εργατών» – Ο Μπέρκλεϋ (ή αλλιώς Τρέισυ) χαιρείται που έχει έρθει σ' αυτή τη χώρα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 121

Πουθενά δουλειά για τον Τρέισυ – Εξασφάλιση φθηνότερου καταλύματος – Ύπνος στην ταράτσα – «Η κόρη μου η Χάττι» – Ο Τρέισυ αποκτά επιπλέον («εντυώσεις») χάρη στη Χάττι (ή αλλιώς «Πους») – Εμφανίζεται ο κύριος Μπάρροου – Και προσφέρεται να βοηθήσει τον Τρέισυ να βρει δουλειά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 137

Δείπνο σε πανσιόν – Χωρίς λεφτά, δεν έχει φαί για τον κύριο Μπρέιντυ – «Πού το βρήκες και το κότσαρες το καπέλο;» – Μια στιγμαϊά συνάντηση με τον (υποτιθέμενο) Μονόχειρα Πιτ – Απόσπασμα από το ημερολόγιο του Τρέισυ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13	150
Ο Τρέισυ και τα συνδικάτα – Αντιπάθειες με τους άλλους ενόικους – Οι οποίες μετατρέπονται σε συμπάθειες όταν τιμωρεί τον Άλλεν – Το τηλεγράφημα	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14	163
«Λέσχη Συζήτησης Εργατών» ξανά – Ο Τρέισυ αντιμέτωπος με τα σχόλια του Μπάρροου – «Ήταν δεν ήταν τρελός, θα την άρπαζε την ευκαιρία» – «Κομητεία! Ε, ναι, αν σου την προσφέρουν, να τη δεχτείς»	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15	173
«Ξέχασες να πληρώσεις το νοίκι σου» – «Με λήστεψαν» – Ο κύριος Άλλεν αγνοείται, ομοίως και άλλα αντικείμενα – Το τηλεγράφημα: «Ευχαριστώ» – Απελπισία για τον Τρέισυ – «Πρέπει το μυαλό να διασκεδάζει»	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16	184
Έργα τέχνης κατόπιν συνεργασίας – Οι καλλιτέχνες – «Το κανόνι είναι το σήμα κατατεθέν μας» – Το μυαλό του Τρέισυ διασκεδάζει	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17	194
Κανένα τηλεγράφημα – «Αν εκείνοι οι δύο φρικαλέοι καλλιτέχνες θέλουν κι άλλον έναν συνεργό, είμαι ο άνθρωπός τους» – Ο Τρέισυ γίνεται συνεταιίρος – Απογοητεύσεις από τη συμπύκνωση – Ο φωνόγραφος στην υπηρεσία του ναυτικού – Χρήσεις των αερίων των υπονόμων	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18 207

Το σχέδιο του συνταγματάρχη για την απελευθέρωση της Ρωσίας – «Θα αγοράσω τη Σιβηρία» – Ο συμπυκνωμένος εμφανίζεται στο σπίτι – Ως καλλιτέχνης, καλείται να αποκαταστήσει τη συλλογή του συνταγματάρχη – Πράγμα που ξεκινά να κάνει πάραυτα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19 218

Περίπλοκες και υψηλές όψεις της συμπύκνωσης – Ο συμπυκνωμένος τρώει ένα δυο μηλαράκια – Χόινς και Σέλλερς φρίττουν – «Πρέπει να έχει γίνει λάθος»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20 228

Η αβεβαιότητα του Τρέισυ σχετικά με την πνευματική υγεία του συνταγματάρχη-διεκδικητή – Ο διεκδικητής θέτει ερωτήσεις στον Τρέισυ – Η Σάλλυ Σέλλερς γνωρίζεται με τον Τρέισυ – Μια σφοδρότατη περίπτωση έρωτα με την πρώτη ματιά – Γαρίφαλα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21 237

Κενοί πίνακες: κενά πατρόν – Ικανοποίηση από τη δουλειά του Τρέισυ – Ο νέος πίνακας του Σέλλερς με το πορτρέτο του λόρδου Μπέρκλεϋ – «Είναι παλαντζαριστής» – Τα αποτυχημένα τραπέζια – «Έπεσε ο ένας στην αγκαλιά της άλλης»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22 254

«Η συμπύκνωση πρέπει να σταματήσει ακριβώς εδώ» – Η Σάλλυ Σέλλερς αποκηρύττει το «λαίδη Γκουέντολεν» – Ήρωας

της Σάλλυ ο μακαρίτης λόρδος Μπέρκλεϋ – «Ο ύπουλος δαίμονας (η Αμφιβολία) είχε μπήξει το μαχαίρι του»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23. 266

Ο Τρέισυ γράφει στον πατέρα του – Οι δύο αντίπαλοι οίκοι θα ενωθούν χάρη στον γάμο του με τη Σάλλυ Σέλλερς – Ο κόμης αποφασίζει «να πατήσει πόδι και να πάρει την υπόθεση στα χέρια του» – «Το ποτάμι της αληθινής αγάπης» κλπ., ως συνήθως – «Εσύ, γιος κόμη! Δείξε μου ένα σημάδι!»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24. 280

Ο χρόνος κυλά βαρύς για όλους τους εμπλεκόμενους – Τα «Γουρόνια στο σακί» γίνονται επιτυχία – Ο Σέλλερς στην ιδανική κατάσταση για τη διάλεξη περί εγγράτειας – Ο συνταγματάρχης και η κυρία Σέλλερς αναχωρούν για την Ευρώπη – Συζήτηση μεταξύ Χόκινς και Σάλλυ – Ο Τρέισυ απατεώνας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25. 295

Τηλεγράφημα: «Θα παντρευτεί τον συμπυκνωμένο» – Συζήτηση μεταξύ Τρέισυ και Σάλλυ – Αφιξη του κόμη-σφετεριστή – «Αν τον θέλεις, είναι δικός σου» – Ένας ήσυχος γάμος στον Πύργο – Ο Σέλλερς δεν ταξιδεύει με τους άλλους για Αγγλία – Προετοιμασίες για προμήθεια κλιμάτων κατά παραγγελία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. 309

Καιροί προς χρήση στο βιβλίο αυτό

ΕΠΙΜΕΤΡΟ της Ελένης Κεχαγιόγλου 313

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΑΥΤΟ

Στο βιβλίο αυτό δεν υπάρχει ο καιρός. Πρόκειται για μια απόπειρα να γραφτεί ένα βιβλίο από την αρχή μέχρι το τέλος χωρίς καιρικές συνθήκες. Καθώς αποτελεί την πρώτη τέτοια απόπειρα στη λογοτεχνία της μυθοπλασίας, ενδέχεται να αποβεί ανεπιτυχής, αλλά δεν αποκλείεται τελικά να αποδειχθεί πως αξίζει τον κόπο, αρκεί να φανεί κάποιος αρκετά παράτολμος ώστε να πάρει το ρίσκο – και ο συγγραφέας αυτού του βιβλίου συμβαίνει να βρίσκεται ακριβώς στην κατάλληλη διάθεση.

Πολλοί αναγνώστες θέλουν να διαβάσουν μια ιστορία, αλλά δεν τα καταφέρνουν εξαιτίας των καθυστερήσεων λόγω καιρού. Τίποτα δεν παρακωλύει τον συγγραφέα χειρότερα από το να πρέπει κάθε μερικές σελίδες να σταματά και να πιάνει την κουβέντα για τον καιρό. Είναι, λοιπόν, σαφές ότι οι επαναλαμβανόμενες παρεμβολές του καιρού κάνουν κακό τόσο στον αναγνώστη όσο και στον συγγραφέα.

Ο καιρός, βέβαια, είναι απαραίτητος στην αφήγηση κάθε ανθρώπινης εμπειρίας. Αυτό οφείλουμε να το παραδεχτούμε. Το σωστό όμως θα ήταν να τον βολεύεις κάπου που να μην

ενοχλεί· κάπου που να μην εμποδίζει τη ροή της αφήγησης. Και θα πρέπει ως καιρός να έχει σοβαρά προσόντα, όχι να είναι κανένας αδαής, χαμηλής ποιότητας, κανένας ερασιτέχνης. Ο καιρός αποτελεί ειδική λογοτεχνική κατηγορία, και είναι αδύνατο να βγει καλό σχετικό κείμενο από χέρι χωρίς την ανάλογη πείρα. Ως εκ τούτου, μου φάνηκε σώφρον να δανειστώ τον απαραίτητο καιρό για το βιβλίο από αναγνωρισμένους και ικανούς ειδικούς – φυσικά δηλώνοντάς το ρητώς. Ο εν λόγω καιρός, λοιπόν, βρίσκεται στο τέλος του βιβλίου, όπου δεν ενοχλεί· βλ. Παράρτημα. Ο αναγνώστης θα πρέπει να αυτοεξυπηρετείται, γυρίζοντας κατά διαστήματα στις σελίδες αυτές.

Μαρκ Τουέιν

Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ
ΚΟΜΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Είναι ένα πρωινό της αγγλικής υπαίθρου μοναδικό κι ασυναγώνιστο. Στον όμορφο λόφο βλέπουμε ένα επιβλητικό οικοδόμημα, το Κάστρο Τσόμλυ, το πελώριο μνημείο με τα τείχη και τους πύργους του, πνιγμένο στους κισσούς, μάρτυρα των μεγαλείων της μεσαιωνικής αριστοκρατίας. Εδώ βρίσκεται μια από τις κατοικίες του κόμη του Ρόσμφορ –τον τίτλο ακολουθεί πλήθος ακατάληπτα αρχικά– ο οποίος έχει στην κατοχή του οκτώ χιλιάδες στρέμματα αγγλικής γης και μία ενορία του Λονδίνου με δύο χιλιάδες ενοικιαζόμενα σπίτια, με αποτέλεσμα να τα βγάζει πέρα μάλλον άνετα με εισόδημα της τάξεως των διακοσίων χιλιάδων λιρών τον χρόνο. Πατέρας και ιδρυτής του παμπάλαιου και περήφανου τούτου σογιού ήταν ο Γουλιέλμος ο Κατακτητής αυτοπροσώπως: το όνομα της μητέρας, από την άλλη, δεν έχει καταγραφεί, καθότι δεν ήταν παρά ένα τυχαίο, άνευ σημασίας επεισόδιο στην Ιστορία, όπως η κόρη του βυρσοδέψη από το Φαλαίζ.*

* Σύμφωνα με τον θρύλο, μητέρα του Γουλιέλμου, του πρώτου Νορμανδού βασιλιά της Αγγλίας (1028-1087), ήταν μια απλή κοπέλα από

Στην αίθουσα του κάστρου όπου σερβίρεται το πρόγευμα, βρίσκονται, αυτό το ηλιόλουστο πρωινό με το αεράκι, δύο άτομα συν τα υπολείμματα ενός γεύματος που έχει εγκαταληφθεί και κρυώνει. Το ένα από τα δύο άτομα είναι ο ηλικιωμένος λόρδος, ψηλός, ευθυτενής, με φαρδείς ώμους, άσπρα μαλλιά και αυστηρό κούτελο, ένας άντρας που το κάθε του χαρακτηριστικό, η κάθε του στάση και η κάθε του κίνηση δείχνουν ισχυρή προσωπικότητα, ένας άντρας που κουβαλά τα εβδομήντα του χρόνια με την ίδια ευκολία που οι περισσότεροι έχουν στα πενήντα τους. Το άλλο άτομο είναι ο μοναχογιός και κληρονόμος του, ένας νεαρός με ονειροπόλο βλέμμα, που μοιάζει είκοσι έξι, αλλά είναι πολύ πιο κοντά στα τριάντα. Ειλικρίνεια, καλοσύνη, εντιμότητα, ευθύτητα, απλότητα, μετριοφροσύνη – εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς ότι αυτά είναι τα κύρια στοιχεία του χαρακτήρα του· και συνεπώς, όταν πας να του φορέσεις το εντυπωσιακότατο όνομα που φέρει, είναι λίγο σαν να βλέπεις μπροστά σου ένα αρνάκι με πανοπλία, αφού το πλήρες του όνομα είναι Εντιμότετος Κέρκαντμπραϊτ Λιανόβερ Μάρτζοριμπανκς Σέλλερς Υποκόμης Μπέρκλεϋ του Κάστρου Τσολμόντλεϋ Ουόρουικσαϊρ (που προφέρεται Κ'χμπουρι Τλανόβερ Μάρσμπανκς Σέλλερς Υποκό-

τη Νορμανδία ονόματι Ερλέβα, που έγινε επίσημη ερωμένη του νεαρού δούκα της Νορμανδίας Ροβέρτου όταν εκείνος την είδε από το κάστρο να δουλεύει στο βυρσοδεφείο του πατέρα της – συγκεκριμένα, να πατά τα δέρματα έχοντας, αναγκαστικά, τη φούστα της ελαφρώς ανασηκωμένη. Ο δούκας δεν την παντρεύτηκε ποτέ, αν και απέκτησε μαζί της έναν γιο, τον Γουλιέλμο (τον μετέπειτα Κατακτητή). (Σ.τ.Μ.)

μης Μπάρκλυ του Κάστρου Τσόμλυ Ουόρικσρ).* Τώρα, είναι όρθιος πλάι σε ένα μεγάλο παράθυρο κι ο τρόπος που στέκεται υποδηλώνει σεβασμό και προσοχή στα όσα του λέει ο πατέρας του, ταυτόχρονα όμως και διαφωνία με τις θέσεις και τα επιχειρήματα που ακούει. Ο πατέρας βαδίζει πάνω κάτω στο δωμάτιο μιλώντας, και η ομιλία του φανερώνει ότι ο θυμός του τείνει προς θερμοκρασίες καύσωνα.

«Μ' αυτή την ευαίσθητη καρδιά που έχεις, Μπέρκλεϋ, ξέρω πολύ καλά πως άπαξ και πήρες την απόφαση να κάνεις κάτι που σου υπαγορεύουν οι ιδέες σου περί τιμής και δικαιοσύνης, όποιο λογικό επιχείρημα και να ακούσεις, πάει (για την ώρα) χαμένο – ναι, όπως και η ειρωνεία· και η πειθώ και οι παρακλήσεις και οι προσταγές. Κατά τη δική μου γνώμη –»

«Πατέρα, αν το εξετάσετε χωρίς προκατάληψη, χωρίς πάθος, θα παραδεχθείτε ασφαλώς ότι δεν κάνω τίποτα το επιπόλαιο, τίποτα το αστόχαστο, δεν πρόκειται απλώς για καπρίτσιο χωρίς ουσιαστική αιτιολόγηση. Δε δημιούργησα εγώ τον εξ Αμερικής διεκδικητή της κομητείας του Ρόσμορ· ούτε τον ανα-

* Ο Τουέιν, ευθύς εξαρχής, δε χάνει ευκαιρία να αναφερθεί στη γνωστή ιδιοτροπία των αγγλικών της Μεγάλης Βρετανίας – σε αντιδιαστολή με τα αγγλικά των ΗΠΑ: ότι, δηλαδή, στη Γηραιά Αλβιόνα τα ονόματα προφέρονται ενίοτε πολύ διαφορετικά από ό,τι θεωρεί κανείς βάσει της ορθογραφίας. Πιο τρανταχτό παράδειγμα, εν προκειμένω, το όνομα «Cholmondeley», το οποίο ένας Αμερικανός θα το διάβαζε «Τσολμόντλεϋ», αλλά στην Αγγλία προφέρεται «Τσόμλυ». (Ο Τουέιν είχε έναν καλό φίλο Άγγλο, τον Reginald Cholmondeley. Είναι μάλλον εύλογο να υποθέσουμε ότι το επώνυμό του θα αποτελούσε αντικείμενο φιλικού σαρκασμού από τον Αμερικανό συγγραφέα.) (Σ.τ.Μ.)

ζήτησα, ούτε τον βρήκα, ούτε και σας επέβαλα να τον προσέξετε. Μόνος του βρέθηκε, μόνος του παρεισέφρησε στη ζωή μας –»

«Και έχει μετατρέψει τη δική μου σε κόλαση τα τελευταία δέκα χρόνια με τις αφόρητες επιστολές του, τα φλύαρα επιχειρήματα, τις απέραντες, πληκτικές του αποδείξεις –»

«Τις οποίες εσείς δεν εννοείτε να διαβάσετε, δεν καταδέχεστε να διαβάσετε. Κι ωστόσο, έστω και επειδή έτσι είναι το σωστό, δικαιούται ακρόασης. Η οποία ακρόαση είτε θα αποδείκνυε ότι είναι πράγματι ο νόμιμος κόμης –οπότε η δική μας πορεία θα ήταν σαφής– ή θα αποδείκνυε ότι δεν είναι –οπότε η δική μας πορεία θα ήταν και πάλι εξίσου σαφής. Εγώ διάβασα τα στοιχεία που παραθέτει. Τα εξέτασα καλά, τα μελέτησα με επιμέλεια και υπομονή. Η αλυσίδα φαίνεται ακέραιη, κανένας σημαντικός κρίκος δε μοιάζει να λείπει. Πιστεύω ότι είναι ο νόμιμος κόμης».

«Και άρα εγώ ένας σφετεριστής... ένας... ένας ανώνυμος άπορος, ένας αλήτης! Σκέψου καλά τι λες».

«Πατέρα, αν είναι όντως ο νόμιμος κόμης, θα θέλατε αλήθεια, θα μπορούσατε ποτέ –εφόσον το γεγονός έχει αποδειχθεί– να του στερήσετε τους τίτλους και την ιδιοκτησία του έστω μία μέρα, μία ώρα, ένα λεπτό παραπάνω;»

«Λες ανοησίες – ανοησίες – γελοίες ηλιθιότητες! Άκουσέ με. Θα σου ομολογήσω κάτι – αν θες να το ονομάσεις ομολογία. Δε διάβασα τα αποδεικτικά του στοιχεία διότι δεν είχα λόγο να το κάνω – μου ήταν ήδη γνωστά από τον καιρό του πατέρα του και του δικού μου πατέρα, εδώ και σαράντα χρόνια. Οι πρόγονοι του τύπου αυτού φροντίζουν να διατηρείται η οικειότητά μας μαζί τους εδώ και σχεδόν εκατόν πενήντα

χρόνια. Η αλήθεια είναι ότι ο νόμιμος κληρονόμος όντως πήγε στην Αμερική, μαζί με τον κληρονόμο του Φαίρφαξ, ή περίπου τον ίδιο καιρό – αλλά εξαφανίστηκε κάπου στις άγριες ερημιές της Βιρτζίνιας, παντρεύτηκε και άρχισε να παράγει μικρούς αγρίους για τη βιομηχανία των διεκδικητών· δεν έστειλε ούτε ένα γράμμα στην πατρίδα· θεωρήθηκε νεκρός· ο μικρότερος αδελφός του ανέλαβε χωρίς κραδασμούς· κάποια στιγμή ο Αμερικανός πέθανε πράγματι, και χωρίς καθυστέρηση ο μεγαλύτερος σε ηλικία απόγονος διατύπωσε την αξίωσή του –σε επιστολή· επιστολή που ακόμα υπάρχει– και μετά πέθανε προτού ο θείος βρει τον χρόνο –ή ίσως και τη διάθεση– να απαντήσει. Ο γιος εκείνου του μεγαλύτερου σε ηλικία απογόνου, βρέφος τότε, μεγάλωσε –εδώ έχουμε μακροχρόνιο διάλειμμα, όπως αντιλαμβάνεσαι– και τότε άρχισε αυτός να γράφει γράμματα και να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία. Ε, όλοι οι διάδοχοι, ο ένας μετά τον άλλο, έκαναν το ίδιο, φτάνοντας στον τωρινό ηλίθιο. Άποροι όλοι τους· ούτε ένας δεν κατάφερε ποτέ να πληρώσει τον ναύλο για Αγγλία ή να υποβάλει αγωγή. Οι Φαίρφαξ κράτησαν επαφή με τον τίτλο και την περιουσία τους και έτσι δεν έχασαν τίποτα, παρόλο που ζουν στο Μέρυλαντ· ο φίλος τους όμως τα έχασε από δική του αμέλεια. Όπως αντιλαμβάνεσαι, τα δεδομένα της υπόθεσής μας οδηγούν ακριβώς στο εξής συμπέρασμα: ότι, από ηθικής απόψεως, ο Αμερικανός αλήτης δικαιούται τον τίτλο του κόμη του Ρόσμωρ· νομικά, όμως, τον δικαιούται όσο και ο σκύλος του. Ορίστε – ικανοποιήθηκες τώρα;»

«Από καταβολής εραλδικών συμβόλων, το ρητό του οίκου αυτού είναι το “Suum cuique”»: “Στον καθένα ό,τι του ανή-

κει”. Η ίδια σας όμως η ευθαρσής εξομολόγηση καθιστά τη φράση ειρωνική: εάν ο Σάιμον Λάδερς –»

«Αυτό το εξοργιστικό όνομα ούτε που να το προφέρεις! Δέκα χρόνια τώρα ταλαιπωρεί τα μάτια και βασανίζει τα αυτιά μου· ώσπου έφτασα και στα ίδια μου τα βήματα να ακούω τον μαρτυρικό ρυθμό του ονόματος! Σάιμον Λάδερς! – Σάιμον Λάδερς! – Σάιμον Λάδερς! Και τώρα, για να εγκατασταθεί αιωνίως πια στην ψυχή μου, αθάνατο, ακατάλυτο, αποφάσιμες κι εσύ να... να... τι ακριβώς αποφάσιμες να κάνεις, είπαμε;»

«Να πάω να βρω τον Σάιμον Λάδερς στην Αμερική και να αλλάξουμε θέσεις».

«Τι; Να του προσφέρεις στο πιάτο τον τίτλο του κόμη;»

«Αυτός είναι ο σκοπός μου».

«Να προχωρήσεις σε μια τέτοια εξωφρενική κίνηση παράδοσης χωρίς καν να έχει περάσει αυτή η αδιανόητη υπόθεση από τη Βουλή των Λόρδων;»

«Ν-ναι» είπε εκείνος αμήχανα και διστακτικά.

«Γιε μου, σου ορκίζομαι σε ό,τι έχω πιο ιερό, πιστεύω ειλικρινά ότι σου έχει στρίψει. Μια στιγμή· μήπως ήσουν πάλι μ’ εκείνον τον βλάκα, εκείνον τον ριζοσπάστη, αν προτιμάς, παρότι οι λέξεις είναι συνώνυμες – τον λόρδο Τάνζυ του Τόλμεικ;»

Ο γιος δεν απάντησε, κι έτσι ο γερο-κόμης συνέχισε:

«Μάλιστα, άρα το ομολογείς. Αυτός ο αφελής, αυτό το όνειδος για τη γενιά και την τάξη του, που κάθε κληρονομικό τίτλο ευγενείας και κάθε προνόμιο τα θεωρεί σφετερισμό, που θεωρεί την αριστοκρατία μια απατηλή χρυσόσκονη και

όλους τους θεσμούς της υποκρισία, την κάθε ανισότητα θέσης νομιμοποιημένο έγκλημα και ντροπή, που δε θεωρεί τίμιο το ψωμί σου αν δεν το έχεις κερδίσει με τη δική σου δουλειά –δουλειά, έλεος!»— κι ο γερο-αριστοκράτης τίναξε από τα λευκά του χέρια την υποθετική βρομιά της εργασίας. «Να υποθέσω πως πλέον υποστηρίζεις και εσύ τις ίδιες απόψεις» πρόσθεσε με ένα χαμόγελο περιφρόνησης.

Το ανεπαίσθητο κοκκίνισμα στα μάγουλα του νεαρού έδειξε ότι το βέλος και στόχο είχε βρει και είχε πονέσει· παρ' όλα αυτά, απάντησε με αξιοπρέπεια:

«Πράγματι. Και το λέω χωρίς ντροπή – διότι καθόλου δεν ντρέπομαι. Εξηγείται, λοιπόν, έτσι ο λόγος που αποφάσισα να αποκηρύξω οικειοθελώς την κληρονομιά μου. Σκοπεύω να απαλλαγώ από μια, κατά τη γνώμη μου, πλαστή ζωή, από μια πλαστή θέση, και να ξαναρχίσω από την αρχή – να ξαναρχίσω σωστά – να ξαναρχίσω ως ένας απλός άνθρωπος, χωρίς υποβοήθηση από ψεύτικα στηρίγματα, και να πετύχω με την αξία μου ή να αποτύχω ελλείψει αυτής. Θα πάω στην Αμερική, όπου όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι και όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες· εκεί, ή θα ζήσω ή θα πεθάνω, ή θα επιπλεύσω ή θα πάω στον πάτο, ή θα κερδίσω ή θα χάσω ως ένας απλός άνθρωπος και μόνο – χωρίς το παραμικρό φτιασίδι ή ψεύδος στο παρασκήνιο».

«Άκουσον, άκουσον!» Οι δύο άντρες έμειναν να κοιτάζονται ίσια στα μάτια για μερικές στιγμές, κι έπειτα ο γηραιότερος πρόσθεσε στοχαστικά: «Α-πό-λυτη, από-λυτη τρέλα!» Ακολούθησε ξανά σιγή και μετά, σαν κάποιος που διακρίνει μια μικρή αχτίδα λακκάδας ύστερα από βαριά και ατέ-

λειωτη συννεφιά, πρόσθεσε: «Τουλάχιστον, θα υπάρξει και μια ικανοποίηση: θα έρθει εδώ ο Σάιμον Λάδερς να διεκδικήσει ό,τι του ανήκει, κι εγώ θα τον πνίζω στην ποτίστρα για τα άλογα. Ο κακομοίρης – πάντα τόσο ταπεινός στις επιστολές του, τόσο αξιολύπητος, τόσο περιδεής: τόσο πλήρης σεβασμού για τη σπουδαία μας γενιά και την υψηλή μας θέση: με τόση αγωνία να μας εξευμενίσει, πάντα ικετεύοντας να τον αναγνωρίσουμε ως συγγενή που φέρει κι αυτός στις φλέβες του το ιερό μας αίμα – κι όμως, τόσο φτωχός, τόσο άπορος, με ρούχα τριμμένα και παπούτσια τρύπια, κι αυτοί οι χυδαίοι Αμερικανοί γύρω του, όλα αυτά τα κατακάθια, να τον καταφρονούν και να τον περιγελούν για τη βλακώδη του διεκδίκηση – τον χυδαίο, τον χαμερπή, τον απαράδεκτο αλήτη! Που διαβάζοντας έστω και μία από τις δουλοπρεπείς, εμετικές επιστολές του – ναι, τι;»

Αυτό το τελευταίο απευθυνόταν σε έναν εντυπωσιακότατο λακέ, ντυμένο από τον λαιμό ως το γόνατο με βελούδα στο χρώμα της φωτιάς και ένα καπέλο σαν εκτυφλωτικά λευκή σαντιγί στο κεφάλι, ο οποίος στεκόταν με τα τακούνια ενωμένα και τον κορμό ελαφρά γερμένο προς τα μπρος και ένα ασημένιο δισκάκι στα χέρια.

«Οι επιστολές, κύριέ μου».

Ο κύριός του πήρε τις επιστολές και ο υπηρέτης εξαφανίστηκε.

«Και ένα γράμμα από Αμερική, μεταξύ των άλλων. Από αυτόν τον αγύρτη, φυσικά. Ω θεοί, έχουμε αλλαγή εδώ! Ο φάκελος δεν είναι από φτηνό καφέ χαρτί, σουφρωμένος από το χαρτοπωλείο, με το όνομα του μαγαζιού ακόμα στη γω-

νία. Όχι, εδώ έχουμε κανονικό φάκελο – και μάλιστα με εμφανέστατο πένθιμο περίγραμμα – για τη γάτα του, μάλλον, αφού ο ίδιος είναι εργένης – και κλεισμένο με κόκκινο βουλοκέρι – και μπόλικο, μεγέθους μισής κορόνας – και – και – το οικόσημό μας για σφραγίδα – με το ρητό και τα όλα του. Κι εκείνος ο άσχετος, ο ανοικονόμητος γραφικός χαρακτήρας, πάει κι αυτός· έχει πάρει γραμματέα, προφανώς – και δη γραμματέα με αυτοπεποίθηση και δεξιοτεχνία στην πένα. Ω, πράγματι, η τύχη μας δουλεύει εκεί πέρα – ο ταπεινός μας αλήτης έχει υποστεί μεταμόρφωση».

«Διαβάστε το γράμμα, σας παρακαλώ».

«Ναι, αυτή τη φορά θα το διαβάσω. Για χάρη της γάτας».

ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ ΟΔΟΣ, 14.042,

ΟΥΑΣΙΝΓΚΤΟΝ, 2 Μαΐου

Αγαπητέ κόμη,

Έχω την επώδυνη υποχρέωση να σας ανακοινώσω ότι ο επικεφαλής του λαμπρού μας οίκου δε ζει πια: ο Εντιμότατος, ο Ευγενέστατος, ο Πανισχυρότατος Σάιμον Λάδερος, Λόρδος Ρόσμωρ έφυγε από τη ζωή («Επιτέλους, πάει – απερίγραπτα υπέροχο νέο, γιε μου») στον τόπο της κατοικίας του, στα περίχωρα του χωρίου Ντάφφν'ς Κόρνερ της μεγάλης πολιτείας του Άρκανσο, μαζί με τον δίδυμο αδελφό του, όταν συνεθλίβησαν από κοινό δένδρον κατά τη διάρκεια ανέγερσης καπνιστηρίου, εξαιτίας της ολιγωρίας όλων των παρενρισκομένων, ολιγωρίας οφειλομένης σε υπερβάλλουσα αυτοπεποίθηση και ευθυμία λόγω υπερκατανάλωσης μπέρμπον («Ευλογημένο το όνομα του μπέρμπον, ό,τι και να

είναι, ε, Μπέρκλεϋ;») πριν από πέντε ημέρες, χωρίς άλλον απόγονο της παμπάλαιας γενιάς μας παρόντα για να του κλείσει τα μάτια και να του προσφέρει μια ταφή αντάξια του ιστορικού αυτού ονόματος και της υψηλής του τάξης – για την ακρίβεια, ακόμα είναι στον πάγο, και αυτός και ο αδελφός του, αφού κάποιοι φίλοι διεξήγαγαν έρανο για να γίνει κι αυτό. Εγώ όμως θα φροντίσω με την πρώτη ευκαιρία να σας σταλεί η ευγενής σορός του («Για όνομα του Θεού!») ώστε να ταφεί με τη δέουσα επισημότητα στην οικογενειακή κρύπτη ή στο μανσωλείο του οίκου μας. Μέχρι τότε, θα βγάλω κάνα δυο πένθιμους θυρεούς μπροστά από το σπίτι, πράγμα που σφαλώς θα κάνετε κι εσείς σε όλες σας τις κατοικίες.

Οφείλω επίσης να σας υπενθυμίσω ότι κατόπιν της θλιβερής ετούτης συμφοράς, εγώ, ως μοναδικός κληρονόμος, κληρονομώ και αποκτώ όλους τους τίτλους, τις τιμές, τις γαίες και τα αγαθά του πολύκλαυτου συγγενούς μας, και έχω ως εκ τούτου την οδυνηρή υποχρέωση να ζητήσω συντόμως από τη Βουλή των Λόρδων την αποκατάσταση των αξιωμάτων και των περιουσιακών στοιχείων που τώρα απολαμβάνει παρανόμως η κατ' όνομα εντιμότητά σας.

Διαβεβαιώνοντας την κατ' όνομα εντιμότητά σας για τις θερμές μου σκέψεις και την ειλικρινή εξαδελφική μου εκτίμηση, παραμένω

Ταπεινός υπηρέτης σας,
Μάλμπερρον Σέλλερς, κόμης του Ρόσμορ

«Θαυ-μά-σι-α! Έλα τώρα, τούτος εδώ έχει ενδιαφέρον. Αχ, Μπέρκλεϋ, αυτή η αεράτη του θρασύτητα είναι... είναι... ω, μα είναι εκπληκτική, υπέροχη».

«Ναι, δε δείχνει και πολύ δουλοπρεπής».

«Δουλοπρεπής; Αυτός δεν ξέρει ούτε η λέξη τι σημαίνει. Άκου πένθιμους θυρεούς! Στη μνήμη εκείνου του κλαψιάρη αλήτη και του αδελφικού του αντιγράφου. Και θα μου στείλει, λέει, και τη σορό. Ήταν βλαξ ο μακαρίτης ο διεκδικητής, αλλά προφανέστατα ετούτος εδώ είναι για δέσιμο. Και τι όνομα! *Μάλμπερρυ Σέλλερς*: ορίστε η μελωδία: Σάιμον Λάδερς – Μάλμπερρυ Σέλλερς – Μάλμπερρυ Σέλλερς – Σάιμον Λάδερς. Ακούγεται σαν μηχανήμα που αγκομαχά. Σάιμον Λάδερς, Μάλμπερρυ Σέλ... Φεύγεις;»

«Με την άδειά σας, πατέρα».

Όταν ο γιος του έφυγε, ο γερο-τζέντλεμαν απέμεινε για λίγο στοχαστικός. Και ιδού τι σκεφτόταν:

«Είναι καλό παιδί, αξιαγάπητο. Ας πάρει τον δρόμο του – καμιά αντίρρηση δε θα προσφέρει το παραμικρό – μόνο χειρότερα θα τα κάνει τα πράγματα. Και τα δικά μου επιχειρήματα και οι εκκλήσεις της θείας του απέτυχαν: ας δούμε, λοιπόν, τι μπορεί να κάνει για μας η Αμερική. Ας δούμε τι αντίκτυπο θα έχουν η ισότητα και οι δυσκολίες στην πνευματική υγεία ενός νεαρού Βρετανού λόρδου με τα μυαλά πάνω από το κεφάλι. Θα αποκηρύξει, λέει, τη θέση του για να γίνει άντρας! Ναι, καλά!»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο συνταγματάρχης Μάλμπερρυ Σέλλερς –όλα αυτά λίγες μέρες προτού γράψει την επιστολή στον λόρδο Ρόσμωρ– καθόταν στη «βιβλιοθήκη» του, η οποία ήταν επίσης το «σαλόνι» του, καθώς και η «πινακοθήκη», όπως και το «εργαστήρι» του. Άλλοτε αποκαλούσε το δωμάτιο με τον έναν τρόπο άλλοτε με τον άλλο, αναλόγως των περιστάσεων και των συνθηκών. Εκείνη την ώρα κατασκεύαζε κάτι που έμοιαζε με λεπτοφτιαγμένο μηχανικό παιχνίδι· και ήταν προφανέστατα πάρα πολύ απορροφημένος από τη δουλειά του. Ήταν πλέον ασπρομάλλης, κατά τα άλλα όμως παρέμενε νεανικός, ζωηρός, κεφάλτος, οραματιστής και φιλόδοξος όπως πάντα. Κοιμόταν καθόταν και η αγαπημένη του σύζυγος, επίσης ηλικιωμένη· με μια γάτα να κοιμάται στα γόνατά της, έπλεκε ευτυχής και σκεφτόταν. Το δωμάτιο ήταν ευρύχωρο, φωτεινό, είχε μια αίσθηση άνεσης, μια αίσθηση θαλπωρής για την ακρίβεια, παρόλο που τα έπιπλα ήταν ταπεινά και όχι ιδιαίτερα πολλά σε αριθμό, και τα διάφορα μπιχλιμιπίδια και μικροπράγματα που διακοσμούν συνήθως ένα σαλόνι επίσης λιγоста και όχι ακριβά. Ύπήρχαν όμως πραγματικά λουλού-

δια και το σπίτι είχε ένα ασαφές, απροσδιόριστο κατιτίς, που μαρτυρούσε την παρουσία ανθρώπου με χαρούμενο γούστο και πρακτικό πνεύμα.

Ακόμα και οι θανατηφόρας αισθητικής χρωμολιθογραφίες στους τοίχους κατά κάποιον τρόπο δεν προκαλούσαν μάλιστα, έμοιαζαν να ταιριάζουν απόλυτα εκεί, να προσθέτουν στον χώρο μια επιπλέον γοητεία – ένα ενδιαφέρον, τέλος πάντων. Γιατί, όποιος έριχνε το βλέμμα του στους πίνακες ήταν σχεδόν καταδικασμένος να μείνει να κοιτάζει και να υποφέρει μέχρι θανάτου – σίγουρα έχετε δει κι εσείς τέτοια έργα. Ορισμένα από αυτά τα ανοσιουργήματα ήταν τοπία, άλλα δυσφημούσαν τη θάλασσα, μερικά ήταν κατά τα φαινόμενα πορτρέτα, και όλα τους εγγλήματα. Στα πορτρέτα αναγνώριζε κανείς νεκρούς επιφανείς Αμερικανούς, κι ωστόσο εν προκειμένω, χάρη στους τίτλους που κάποιιο τολμηρό χέρι είχε προσθέσει, επιτελούσε το καθένα χρέη «Κόμη του Ρόσμωρ». Το πιο πρόσφατο είχε φύγει από το εργαστήριο του ζωγράφου ως Άντριου Τζάκσον, αλλά τώρα έκανε ό,τι μπορούσε ως «Σάιμον Λάδερς, Λόρδος Ρόσμωρ, Νυν Κόμης». Σε έναν τοίχο υπήρχε ένας φτηνός σιδηροδρομικός χάρτης του Ουόρουικ-σαϊρ έφερε τον τίτλο «Οι γαίες των Ρόσμωρ». Στον απέναντι τοίχο υπήρχε ένας άλλος χάρτης, που αποτελούσε και το πιο επιβλητικό διακοσμητικό στοιχείο του όλου χώρου και το πρώτο αντικείμενο που, λόγω του μεγέθους του, τραβούσε την προσοχή. Κάποτε έφερε τον απλούστατο τίτλο «Σιβηρία». Τώρα, όμως, πριν από αυτή τη λέξη είχε προστεθεί και η λέξη «Μελλοντική». Δεν ήταν η μοναδική μεταβολή: με κόκκινο μελάνι είχαν προστεθεί και πολλές πόλεις με σημα-

ντικό πληθυσμό, διάσπαρτες πάνω στην απέραντη χώρα, σε σημεία όπου σήμερα δεν υφίστανται ούτε πόλεις ούτε πληθυσμοί. Μία από τις πόλεις αυτές, με πληθυσμό ορισμένο στο ενάμισι εκατομμύριο ανθρώπους, είχε την ονομασία «Ελευθεριορολοφσκοϊζαλίνσκι», ενώ μια άλλη, τοποθετημένη σε κεντρικό σημείο, με ακόμα περισσότερο κόσμο και τον προσδιορισμό «Πρωτεύουσα», ονομαζόταν «Λευτερολοβναϊβάνοβιτς».

Η «έπαυλη», όπως αποκαλούσε συνήθως το σπίτι ο συνταγματάρχης, ήταν ένα ετοιμόρροπο παλιό διώροφο σεβαστού μεγέθους, το οποίο είχε κάποτε βαφτεί, αλλά το πότε το είχε πλέον ξεχάσει. Βρισκόταν πέρα, στις πιο άγριες παρυφές της Ουάσινγκτον, πρώην εξοχική κατοικία κάποιου. Περιβαλλόταν από έναν παραμελημένο κήπο και από φράχτη με πασσάλους που χρειάζονταν εδώ κι εκεί ίσιωμα και μια πόρτα που να μπορεί να μένει και κλειστή. Δίπλα στην πόρτα υπήρχαν διάφορες διακριτικές τσίγκινες ταμπέλες: η βασικότερη έλεγε «Συντ/χης Μάλμπερρυ Σέλλερς, Δικηγόρος και Νομικός Πράκτωρ». Από τις άλλες πληροφορούνταν κανείς ότι ο συνταγματάρχης εργαζόταν επίσης ως Μέντιουμ, Υπνωτιστής, Πνευματικός Θεραπευτής και ούτω καθεξής. Διότι ήταν από τους ανθρώπους που πάντα βρίσκουν κάτι να κάνουν.

Ένας ασπρομάλλης νέγρος με γυαλιά και ελαφρώς χαλασμένα λευκά βαμβακερά γάντια εμφανίστηκε στο δωμάτιο, έκανε μια μεγαλοπρεπή υπόκλιση και ανακοίνωσε:

«Ο αφέντης Ουάσινγκτον Χόκινς, κύριος».

«Ω, έκτακτα! Πες του να περάσει, Ντάνιελ, πες του να περάσει».

Ο συνταγματάρχης και η γυναίκα του σηκώθηκαν αμέσως όρθιοι, και την επόμενη στιγμή έσφιγγαν όλο χαρά τα χέρια ενός μάλλον εύσωμου άντρα με ύφος λίγο καταπτοημένο, που ενώ η γενικότερη όψη του υποδήλωνε πενηντάρη, τα μαλλιά του έπαιρναν όρκο πως ήταν εκατό χρονών.

«Βρε, βρε, βρε, πόσο χαίρομαι που σε ξαναβλέπω, Ουάσιγκτον, παιδί μου. Κάθισε, κάθισε, σαν στο σπίτι σου. Ορίστε, έτσι – α, εσύ φαίνεσαι μια χαρά! ε, λίγο πιο γερασμένος, λιγουλάκι, αλλά όπου και να τον έβλεπες θα τον αναγνώριζες, έτσι δεν είναι, Πόλλυ;»

«Α, και βέβαια, Μπέρρυ, είναι ολόιδιος όπως θα ήταν ο πατέρας του αν είχε ζήσει παραπάνω. Λοιπόν, καλέ μου, από πού μας έρχεσαι; Κάτσε να σκεφτώ πόσος καιρός είναι που –»

«Κάπου δεκαπέντε χρόνια, θα έλεγα, κυρία Σέλλερς».

«Πω πω, κοίτα να δεις πώς φεύγει ο χρόνος μες απ' τα χέρια μας. Ναι, αυτό, και αχ, πόσες αλλαγές...»

Η φωνή της ξαφνικά έσπασε, το χείλος της τρεμούλιασε κι οι άντρες έμειναν να την περιμένουν με σεβασμό να ανακτήσει την ψυχραιμία της· σύντομα, όμως, απέστρεψε το πρόσωπο και, με την άκρη της ποδιάς της πάνω από τα μάτια, βγήκε αθόρυβα από το δωμάτιο.

«Σε είδε και θυμήθηκε τα παιδιά της, η καημένη – αχ, όλα τους πεθαμένα, εκτός από το μικρότερο. Αλλά ας τα αφήσουμε τα δυσάρεστα, δεν είναι τώρα ώρα για τέτοια, να συνεχιστεί ο χορός, χαρά χωρίς όρια λέω εγώ πάντα –έστω κι αν δεν υπάρχει καταρχήν χορός για να συνεχιστεί· ή χαρά, ώστε να μην της βάλεις όρια–, κάνει πάντα καλό στην υγεία, Ουάσιγκτον – σου το λέω εκ πείρας, εγώ, που έχουν δει πολλά τα

μάτια μου. Έλα, πες: πού εξαφανίστηκες τόσα χρόνια; Από και έρχεσαι τώρα; Ή, τέλος πάντων, από πού έρχεσαι;»

«Μάλλον δε θα το μάντευες ποτέ, συνταγματάρχα. Από το Τσέροκι Στριπ».

«Τον τόπο μου!»

«Όπως σε βλέπω και με βλέπεις».

«Δεν μπορεί! Αλήθεια ζεις εκεί πέρα;»

«Ε, ναι, αν μπορείς να το πεις ζωή αυτό· είναι λιγάκι υπερβολικός ο όρος γι' αυτό το πράγμα με τα καλύβια και τους λαγούς με τη μαύρη ουρά, τα βραστά φασόλια και τις πίτες, την κατάθλιψη, τις ρημαγμένες ελπίδες, τη φτώχεια σε κάθε της μορφή—»

«Είναι κι η Λουίζ εκεί;»

«Ναι, και τα παιδιά».

«Τώρα είναι εκεί;»

«Ναι, δεν έφταναν τα λεφτά να έρθουν μαζί μου».

«Α, κατάλαβα, εσύ έπρεπε να έρθεις – έχεις να διεκδικήσεις κάτι από το κράτος. Μην ανησυχείς καθόλου – θα το φροντίσω εγώ».

«Μα δεν έχω να διεκδικήσω τίποτα από το κράτος».

«Α, όχι; Θες τότε να γίνεις διευθυντής ταχυδρομικού γραφείου; Μια χαρά. Άσ' το επάνω μου. Θα το κανονίσω».

«Μα ούτε και για θέση διευθυντή ταχυδρομείου πρόκειται – ακόμα δεν έχεις καταλάβει».

«Ε, για όνομα, βρε Ουάσινγκτον, δε μου λες πια κι εσύ τι είναι; Γιατί είσαι τόσο συγκρατημένος; Δεν εμπιστεύεσαι έναν παλιό φίλο σαν κι εμένα; Δε θεωρείς πως μπορώ να κρατήσω μν—»

«Δεν υπάρχει τίποτα το μυστικό – απλώς τόση ώρα δε με έχεις αφήσει να –»

«Κοίτα να δεις, παλιέ μου φίλε, το ξέρω εγώ το ανθρώπινο είδος· και ξέρω πως όταν ένας άνθρωπος έρχεται στην Ουάσιγγτον, και δεν πά' να έρχεται κι από τον Παράδεισο, πόσο μάλλον από το Τσέροκι Στριπ, έρχεται γιατί κάτι θέλει. Και ξέρω πως, κατά κανόνα, δεν πρόκειται να το αποκτήσει· πως θα μείνει και θα προσπαθήσει να αποκτήσει κάτι άλλο, αλλά ούτε κι αυτό θα το καταφέρει· και την ίδια τύχη θα 'χει και το επόμενο, και το μεθεπόμενο, και το μεταμεθεπόμενο. Και θα συνεχίσει έτσι μέχρι να πιάσει πάτο και να έχει καταντήσει τόσο φτωχός που θα ντρέπεται να γυρίσει πίσω, έστω και στο Τσέροκι Στριπ. Και στο τέλος, η καρδιά του δεν αντέχει πια – και γίνεται έρανος για να τον θάψουν. Έτσι πάει – μη με διακόπτεις, ξέρω εγώ τι σου λέω. Κι εγώ δεν ήμουν ευτυχής και πλούσιος στα Δυτικά; Το ξέρεις κι εσύ. Ο πρώτος πολίτης του Χόκαϊ, σεβαστός απ' όλους, κάτι σαν μονάρχη, για την ακρίβεια, ένα είδος μονάρχη, Ουάσιγγτον. Ε, και μετά έπρεπε σώνει και καλά να πάω πρέσβης στη βρετανική Αυλή, και να επιμένουν όλοι, κι ο κυβερνήτης κι όλοι οι άλλοι, οπότε τελικά συναίνεσα κι εγώ – δεν υπήρχε τρόπος να το γλιτώσω, έπρεπε να το κάνω, και να με. Απλώς, άργησα μία μέρα, Ουάσιγγτον. Σκέψου το λίγο, κάτι τόσα διαπραγματάκια που αλλάζουν τον ρου της ιστορίας: μάλιστα, κύριε, η θέση είχε καταληφθεί. Αλλά εγώ ήμουν ήδη εδώ, όπως καταλαβαίνεις. Πρότεινα να συμβιβαστώ με μια θέση στο Παρίσι. Ο Πρόεδρος είπε ότι λυπάται και τα σχετικά, αλλά δυστυχώς η θέση αυτή δεν προοριζόταν για πολίτες από

τα Δυτικά, οπότε πάλι στο μηδέν. Δεν είχα άλλη επιλογή παρά να χαμηλώσω λιγάκι τον πήχη – για όλους μας έρχεται κάποτε η στιγμή που αναγκαζόμαστε να το κάνουμε κι αυτό, Ουάσινγκτον, και δεν είναι κακό, αν το δεις γενικότερα και συνολικά – αναγκάστηκα λοιπόν να χαμηλώσω τον πήχη και να προτείνω να με στείλουν Κωνσταντινούπολη. Και σκέψου, Ουάσινγκτον –γιατί είναι η απόλυτη αλήθεια– πως έναν μήνα αργότερα ζήτησα Κίνα· και ύστερα από άλλον έναν μήνα, παρακάλεσα για Ιαπωνία· και έναν χρόνο αργότερα, είχα πια κατακυλήσει κι άλλο, κι άλλο, κι άλλο, και με δάκρυα στα μάτια ικέτευα εναγωνίως για την πιο ταπεινή θέση στην κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών: να γίνω Διανεμητής Πυρόλιθου στα υπόγεια του υπουργείου Πολέμου. Και αν έχεις τον Θεό σου, δεν το πέτυχα ούτε αυτό».

«Διανεμητής Πυρόλιθου;»

«Ναι. Η υπηρεσία ιδρύθηκε την εποχή της Επανάστασης, τον περασμένο αιώνα. Το Καπιτώλιο προμήθευε τα τσακμάκια των μουσκέτων στα στρατιωτικά φυλάκια. Κι ακόμα το κάνουν. Γιατί παρόλο που τα όπλα με τσακμάκι δεν υπάρχουν πια και τα φυλάκια έχουν γίνει ερείπια, η νομοθεσία δεν έχει καταργηθεί –το έχουν αμελήσει κι έχει ξεχαστεί, βλέπεις–, οπότε οι άδαιοι χάροι εκεί που ήταν κάποτε το Τικοντερόγκα και όλα τ' άλλα εξακολουθούν να λαμβάνουν έξι λίτρα πυρόλιθο τον χρόνο».

Έπειτα από μια σύντομη παύση, ο Ουάσινγκτον είπε μελαγχολικά:

«Τι παράξενο... να ξεκινάς για να πας πρέσβης στην Αγγλία με είκοσι χιλιάρικά τον χρόνο και να μην καταφέρνεις να γίνεις ούτε διανεμητής πυρόλιθου με –»

«Τρία δολάρια τη βδομάδα. Έτσι είναι η ανθρώπινη ζωή, Ουάσινγκτον – η επιτομή της ανθρώπινης φιλοδοξίας και του αγώνα και του αποτελέσματος είναι αυτό: βάζεις στόχο σου τα παλάτια και τελικά πνίγεσαι στον υπόνομο».

Άλλη μια στοχαστική παύση. Κι έπειτα ο Ουάσινγκτον, με ειλικρινή συμπόνια στον τόνο της φωνής του, είπε:

«Άρα, ερχόμενος εδώ, ενάντια στις προθέσεις σου, μόνο και μόνο για να ικανοποιήσεις την αίσθηση του πατριωτικού σου καθήκοντος και μια εγωιστικής φύσεως απαίτηση του κοινού, δεν αποκόμισες τίποτα απολύτως».

«Τίποτα;» Ο συνταγματάρχης αναγκάστηκε να σηκωθεί όρθιος για να δώσει στην έκπληξή του όσο χώρο είχε ανάγκη να καταλάβει. «Τίποτα, Ουάσινγκτον; Θα σε ρωτήσω το εξής: θεωρείς “τίποτα” το να είσαι ισόβιο μέλος, και μάλιστα το μοναδικό ισόβιο, του Διπλωματικού Σώματος της μεγαλύτερης χώρας στη γη;»

Σειρά του Ουάσινγκτον να εκπλαγεί. Έμεινε άναυδος, αν και το ύφος της κατάπληξης στα μάτια του, η έκφραση ευσεβούς θαυμασμού στο πρόσωπό του μιλούσαν πιο εύγλωττα απ' όσο θα μπορούσε ποτέ να μιλήσει με λέξεις. Έτσι, το τραύμα στην ψυχή του συνταγματάρχη επουλώθηκε κι ο ίδιος ξανακάθισε στη θέση του ευτυχής και ικανοποιημένος. Έγειρε λίγο προς τα μπρος και είπε με τόνο επιβλητικό:

«Τι αποκομίζει ένας άνθρωπος που οι άνευ προηγουμένου στην παγκόσμια ιστορία εμπειρίες του τον έχουν καταστήσει για πάντα γνωστό και μη εξαιρετέο; Ένας άνθρωπος που θεωρείται πλέον διπλωματικό ιερό τέρας, ούτως ειπείν, έχοντας συνδέσει, έστω και προσωρινά, διά αιτήματος, το όνομά του με

όλα τα διπλωματικά πόστα στην κυβερνητική ιεραρχία, από Ειδικός Απεσταλμένος και Πληρεξούσιος στη Βρετανική Αυλή μέχρι Πρόξενος σε έναν ξερόβραχο στα Στενά της Σούντα –όπου ο μισθός ήταν σε γκουανό– ο οποίος ξερόβραχος εξαφανίστηκε λόγω ηφαιστειακών αναταράξεων μία μέρα πριν φτάσουν στο όνομά μου στη λίστα των αιτουμένων για τη θέση. Σίγουρα έχω κερδίσει κάτι ανάλογα αξιοσέβαστο με το μέγεθος της μοναδικής και αξιομνημόνευτης αυτής εμπειρίας, το έχω κερδίσει και το έχω εισπράξει. Η κοινότητα τούτη αποφάσισε διά βοής, ο λαός μίλησε με τη βροντερή εκείνη φωνή που βάζει στην άκρη νόμους και νομοθετήματα, τη φωνή που η ετυμηγορία της δε σηκώνει εφέσεις, και με ανακήρυξε Ισόβιο Μέλος του Διπλωματικού Σώματος, αντιπρόσωπο των κάθε λογής αυτόνομων εδαφών και πολιτισμών της υψηλίου πλησίον της δημοκρατικής κυβερνήσεως των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Και με έφεραν ξανά πίσω εν πομπή κρατώντας δαυλούς».

«Υπέροχο, συνταγματάρχα, απλώς υπέροχο».

«Πρόκειται για την υψηλότερη επίσημη θέση σε ολόκληρη τη γη».

«Το πιστεύω – και εξαιρετικά δεσπόζουσα επίσης».

«Είπες τη σωστή λέξη. Για σκέψου το. Συνοφρυώνομαι, και γίνεται πόλεμος· χαμογελάω, και τα έθνη που συγκρούονται καταθέτουν τα όπλα τους».

«Τρομερό. Αυτή η ευθύνη, εννοώ».

«Τίποτα δεν είναι. Δεν τη βλέπω σαν βάρος την ευθύνη εγώ. Την έχω συνηθίσει· από πάντα».

«Και η δουλειά – τόση δουλειά! Είσαι υποχρεωμένος να παρευρίσκεσαι σε όλες τις συνεδριάσεις;»

«Ποιος, εγώ; Συμμετέχει ο αυτοκράτορας της Ρωσίας στα κονκλάβια όλων των επαρχιών; Κάθεται σπίτι και δηλώνει τι του κάνει κέφι».

Ο Ουάσινγκτον έμεινε για λίγο σιωπηλός, έπειτα όμως ξέφυγε από τα χείλη του ένας βαθύς αναστεναγμός.

«Πόσο περήφανος ήμουν πριν από μία ώρα! και πόσο ασήμαντη μου φαίνεται τώρα η προαγωγούλα μου! Συνταγματάρχα, ο λόγος που ήρθα στην Ουάσινγκτον είναι ότι... έγινα εκπρόσωπος του Τσέροκι Στριπ στο Κογκρέσο!»

Ο συνταγματάρχης πετάχτηκε όρθιος και ξέσπασε με χειμαρρώδη ενθουσιασμό:

«Δώσ' μου να σου σφίξω το χέρι, παιδί μου – είναι εκπληκτικό αυτό το νέο! Σε συγχαίρω με όλη μου την καρδιά. Οι προφητείες μου επιβεβαιώνονται. Πάντα το έλεγα εγώ ότι το 'χεις. Πάντα το έλεγα ότι είσαι γεννημένος για υψηλές διακρίσεις και ότι θα τα καταφέρεις. Ρώτα και την Πόλλυ αν το έλεγα ή όχι».

Ο Ουάσινγκτον είχε μείνει λίγο παραζαλισμένος από αυτή την τόσο απροσδόκητη εκδηλωτικότητα.

«Μα, συνταγματάρχα, δεν είναι και τίποτα φοβερό. Αυτή η στενή, έρημη, ξεχασμένη μακρόστενη λωρίδα από χορτάρια και χαλίκι, χαμένη κάπου στους πιο απομακρυσμένους αγριότοπους της απέραντης ηπείρου... ε, είναι σαν να εκπροσωπείς ένα τραπέζι του μπιλιάρδου – που το 'χουν πετάξει στα σκουπίδια».

«Άπαπα, όχι, είναι έξοχο, εδώ μιλάμε για κρισιμότητα προαγωγή, που σφύζει από εξουσία και δύναμη επιρροής».

«Τρίχες, συνταγματάρχα, εδώ δεν έχω καν δικαίωμα ψήφου».

«Καθόλου δεν πειράζει· θα μπορείς να βγάξεις λόγους, όμως».

«Όχι, δε θα μπορώ. Ο πληθυσμός είναι όλος κι όλος διακόσια –»

«Δεν έχει σημασία, δεν έχει σημασία».

«Κι ούτε είχαν δικαίωμα να με εκλέξουν· δεν αποτελούμε καν επίσημο έδαφος, δεν υπάρχει νομοθετική πράξη, η κυβέρνηση επισήμως δεν έχει ιδέα για μας».

«Δεν έχει σημασία· θα το κανονίσω εγώ αυτό. Θα φροντίσω να τρέξει πιο γρήγορα η υπόθεση και θα σας οργανώσω σε χρόνο μηδέν».

«Αλήθεια, συνταγματάρχα; *Τεράστια* καλοσύνη εκ μέρους σου· αλλά έτσι είσαι εσύ, μάλαμα, πάντα ο ίδιος, πιστός φίλος» – και τα δάκρυα της ευγνωμοσύνης πλημμύρισαν τα μάτια του Ουάσινγκτον.

«Πες πως έγινε κιόλας, παιδί μου, πες πως έγινε. Έλα να σφίξουμε τα χέρια. Εσύ κι εγώ θα ενώσουμε τις δυνάμεις μας και θα κάνουμε τον κόσμο να παραμιλάει!»